СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 181. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 5-го серпня 1940. No. 181. Jersey City, N. J., Monday, August 5, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ВІЙСЬКОВИЙ НАБІР

ВАШИНГТОН. — Відповідаючи на запит ґазетярів, яке становище він займає супроти проекту Берка й Водсворта, президент Рузвелт заявив, що він стоїть за вибірний військовий набір та признає його конечним для оборони краю. Одначе президент не сказав нічого, як саме ставиться до проекту Берка й Водсворта ні яких реформ у ньому він бажає. Він лишає детайлі такого закону конґресові.

Він додав, що досвід европейської війни доказує, що держава, котра не має належної оборони, не може нині устоятися, а належна оборона значить повна оборона. Така оборона вимагає й людей і матеріялів.

Загально сподіваються, що президентів голос заважить багато для скорщого ухвалення проекту Берка й Водсворта. У військових комітетах обох палат уже слідно певне скріплення становища прихильників військового набору. Наприклад комітет сенату відкинув внесок, щоби до військової служби покликати лише мілион людей і то двома ратами, 500,000 цього року в осени, а других 500,000 на весну.

БУВШИЙ СЕКРЕТАР ВІЙНИ ПРОТИ ПРИМУСОВОГО НАБОРУ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Венденберґ, республиканець з Мишиґену, подав до публичного відома лист від Гарія Г. Вудринґа, бувшого секретаря війни, в котрім Вудринґ заявляється проти закону про примусовий військовий набір.

Вудринґ усе ще стоїть за армію з добровольців як відповідну для свобідного краю й радить не заводити примусової військової служби, поки уряд не випробував уповні добровольчої армії.

ВИЛКІ ГОТОВ ГОВОРИТИ З РУЗВЕЛТОМ БЕЗ ПОСЕРЕДНИКІВ.

КОЛОРАДО СПРИНҐЗ (Колорадо). — Вендел Л. Вилкі, кандидат Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, заявив публично, що він готовий говорити з Рузвелтом про військову службу, допомогу Англії й інші біжучі питання, коли цього президент Рузвелт собі бажає, одначе він хоче говорити про це явно й публично, без ніяких посередників.

Він заповів, що в своїй промові про приняття номінації обговорить військовий набір.

КАНАДА ВИДАЄ НА ВІЙНУ 940 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

ОТАВА. — За обчисленнями міністерства війни, предложеного канадійському парляментові, Канада заангажувалася в війні на загальну суму 940 мілионів долярів.

АҐІТАЦІЯ ЗА ПОВИЧКУ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

НЮ ЙОРК. — Кларк Ейкелберґер, директор Комітету Оборони Америки через Допомогу Аліянтам, заявив на бенкеті коміту в Готелі Билтмор, що Злучені Держави повинні дати Англії на вжиток на час війни 60 воєнних кораблів типу „дістроєрс", котрих Америка має 162.

РЕКОРДОВИЙ ЗАКУП ЗБІЖА В КАНАДІ.

ОТАВА. — Британійське міністерство поживи закупило в Канаді найбільшу досі скількість пшениці, бо аж сто мілионів бушлів. Вона має бути доставлена протягом біжучого „збіжевого року", себто до липня 1941. року.

Вістка про це зацікавила американських збіжевих біржевиків.

ІНДІЯ ХОЧЕ НАРЯДДЯ.

НЮ ЙОРК. — До Америки приїхала британійська місія з Індії, щоби закупити тут літаки, наряддя до машин і інші подібні матеріяли, щоби експльоатувати природні багацтва Індії, коли Англія не може через війну з Німеччиною дати належної технічної піддержки.

ДАЛІ ВЕЗУТЬ ЗОЛОТО В АМЕРИКУ.

НЮ ЙОРК. — На кораблі „Ексочорда", що причалив до берега в Джерзі Сити, приїхали з Европи 173 пасажири. На ньому теж привезено золота вартости двох мілионів долярів.

Між пасажирами переважали втікачі з ріжних країв Европи, окупованих ворогами.

ГОВОРЯТЬ ПРО ГОЛОД МІЛІОНА ВТІКАЧІВ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Комітет Американського Товариства Приятелів, себто квейкерської організації, подав до публичного відома, що за його обчисленнями голод грозить мілионові втікачів з північної Франції, котрі не можуть вернутися до рідних місцевостей. Орґанізація збирає допомогу тим утікачам.

17 ОСІБ РАНЕНИХ У ЗУДАРЕННІ АВТА З БОСОМ.

ТОМПКИНСВИЛ (Стетен Айленд). — Внаслідок зударення омнибуса з автом було ранених 17 осіб. 3 ранених 14 їхало босом. Одну людину забрано до шпиталю.

АМЕРИКА БУДУЄ ЛЕТНИЧІ БАЗИ НА АЛЯСЦІ ПРОТИ РОСІЇ Й ЯПОНІЇ

ВАШИНГТОН. — Американська воєнна фльота одобрила будову летничих баз на найдальше висуненому кінці Злучених Держав, бо на кінці Аляски, напроти Японії й Росії.

На цю ціль визначено покищо 8 мілионів 914 тисяч долярів. Буде це стація знаходитися на острові Юналаска. Друга подібна стація знаходиться вже на острові Кодяк.

УРЯД НЕ ДОЗВОЛЯЄ КОРАБЛЕВІ КН. ВИНДСОРУ ВСТУПАТИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд не згодився на те, щоб корабель „Екскалибер", що буде везти князя Виндсора на остров Багама, вступав до котрогось американського порту.

Корабель поїде з Лізбони, в Португалії, просто до англійських кольоній в Америці. Перед причаленням в Багамі, корабель вступить до Бермуди.

Американський департамент стейту заявив, що він не має ніякої вістки про те, що, мовляв, за „Екскалибером" іде британійський воєнний конвой всупереч американському розпорядкові про невтральні води Америки.

ЯПОНЦІ ПОГРОЖУЮТЬ АМЕРИЦІ

ТОКИО. — Ген. Койсо сказав, що, після всякої правдоподібности прийде до тертя між Японією і Злученими Державами Америки внаслідок гуми і цини, що напливають до Америки з Нідерляндських Індій. Ті Індії були використовувані нідерляндськими властями й японці, що шукають нового ладу в Східній Азії, не можуть на се дивитись поблажливо, казав ген. Койсо. Також згадані продукти були несправедливо розділювані поміж світові ринки і тепер, коли японці зачнуть розділяти їх „справедливо", це готово зле відбитись на Америці, погрожував японський генерал.

КОМУНІСТИЧНА ҐАЗЕТА ЗМІНЯЄ СВОЇХ ВЛАСНИКІВ

НЮ ЙОРК. — Комуністично-большевицький щоденник в англійській мові, „Ди Дейлі Воркер" змінив формально свого правного власника. Замісць досішньої „Компрейшн Корпорейшен", буде його дальше видавати „Фрідом оф ди Пресс Компані". Цю компанію створили три жінки і то не іміґрантки, а зо старого американського роду, бо ще з часів кольоніяльних. Вони теж мають і „кольоніяльний вік", бо 70 до 81 літ життя. Таксамо зайшла зміна в складі редакторського персоналу ґазети. Прийшли нові комуністи аж з далеких Вестів.

ҐЕН. ДЕ ҐОЛЯ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ

ВІШ. — Французькі суди засудили на смерть ген. Де Ґоля, що стоїть на чолі тих французів заграницею, які хочуть продовжати боротьбу з німцями.

Ґен. Де Ґоль, що перебуває в Лондоні, сказав, що цей засуд подиктований ворогом. Як ворог буде викинений з краю, тоді він, де Ґоль, сам віддасться в руки французького суду і хай тоді французький нарід його судить.

УМОВІ НЕДУГИ З НАДМІРУ ПИТТЯ ГОРІВКИ

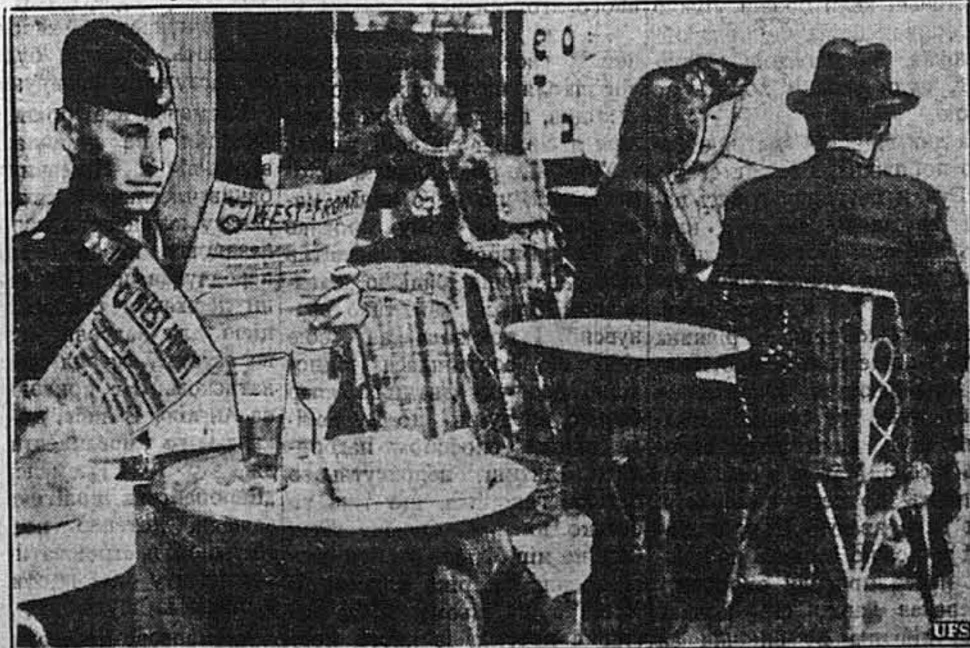
ОЛБАНІ. — Пиття горівки самої, або з пивом, як це є в Америці звичаєм, буває часто причиною помішання ума. Цю правду проголошує д-р Гореййо Полок із Департаменту Стейтової Ментальної Гіґієни. Розсліди д-ра Полока вказують, що алькоголізм показує умні наслідки після 22 літ його вживання у мужчин, а 14 літ у жінок. І то без огляду на це, чи хтось пє постійно, чи лише хвилево, але періодично. Пацієнтів, хворих умово від пиття горівки, є найбільше в 40. році життя в мужчин, а понад 30 років життя в жінок. Д-р Полок прийшов до такого висновку після переглянення списків осіб, допущених до шпиталів в роках 1914, 1923 і 1936—1937. „Найсумніше те, що недуги з причини пиття алькоголю припадають на найбільш продуктивну пору життя" — завважує д-р Полок.

НЕЗАДОВОЛЕННЯ З ДОФА КУПЕРА

ЛОНДОН. — В англійськім парляменті висказано незадоволення з праці міністра пропаґанди, Дофа Купера. Замісць інформувати людей про події, він пхає свій ніс в приватне життя англійців, говорили критики. Позиція Купера тепер загрожена.

СПІЛЬНІ КУХНІ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

ЛОНДОН. — Уряд Великої Британії придумав спосіб масового прохарчування населення, щоб щадити харчові продукти та топливо. В ріжних середовищах позакладано спільні кухні з великими їдальними салями. У такий спосіб одна піч заступає 1,000 печей, а один обід з трьох добрих страв, коштує лише 20 центів. Такою новостю вдоволені особливо робітники по містах. В однім робітничім кварталі є 1,000 робітничих мешканців, а там живе 2,000 дорослих і 3,000 дітей. Там видано 2,300 обідів останнього тижня. Ґаз за ті обіди коштував лише $8.20.

БЕЛЬҐІЙЦІ ПРИВИКАЮТЬ ДО НІМЦІВ.

Сцена в бельґійській каварні в Брукселі, де при одних столах сидять бельґійці, при інших німецькі жовніри.

СОВЄТСЬКІ НАПАСТИ НА ФІНЛЯНДІЮ

МОСКВА. — Совєтська преса в один голос почала знов нападати на Фінляндію та закидати фінському урядові, що той знущається над невинними людьми; зокрема тими, що бажають миру з Совєтами. Уряд не дозволяє на збори „приятелів Совєтів", а коли такі збори десь відбуваються, то влада розбиває їх, учасників арештує, а навіть тяжко побиває, говорять совєтські часописи.

СТОКГОЛЬМ. — Фінська влада досить занепокоєна новими нападами совєтської преси проти Фінляндії. Вона побоюється, що це вступ до якогось нового нападу Совєтів на Фінляндію.

РУМУНІЯ ВІДДАЄ ЧУЖЕ.

БУКАРЕШТ. — Румунські власти повідомили болгарські власти, що вони готові розпочати переговори з Болгарією в ціли віддачі їй частину Добруджі, забраної їй в минулій світовій війні. В Болгарії думають, що Румунія мусить віддати всю територію, забрану від Болгарії, а не лиш частину. Болгарія рахує на піддержку з боку держав осі.

Румунські власти, хоч згідні віддати Болгарії її територію, водночас воєвничо висказуються на адресу Мадярщини та кажуть, що не віддадуть їй Семигороду, хіба лиш маленьку частину з нього. Колиб мадяри настоювали, то румуни вхоплять за зброю.

НІМЕЧЧИНА ЗАДОВОЛЕНА З СОВЄТІВ.

БЕРЛІН. — Німецьке міністерство закордонних справ висказало своє задоволення з промови совєтського премієра Молотова. Ця промова, писав офіційний часопис цього міністерства, „Дільломатіше Кореспонденц", виразно підкресляє, що дружба між Німеччиною і Совєтами є нерозривна. А це повинно раз на все переконати англійські і деякі американські кола, які пробують цю дружбу скаламутити, що їх праця безуспішна, каже „Дільпоматіше Кореспонденц".

МАСОВІ АНГЛІЙСЬКІ НАЛЕТИ НА НІМЕЧЧИНУ.

ЛОНДОН. — Англійське летунство починає направду завдавати німцям такі шкоди, що даються болюче відчувати німцям, та дезорґанізують їх підготовку до нападу на Англію. Англійські летуни цей раз масово бомбардували Гамбурґ і обернули велику пристань цього міста в руїну. Вони також наїздили на чисельні мілітарні бази в інших містах, зокрема в Рурщині, в якій бомбардували фабрики зброї. За цілу війну англійські літаки бомбардували тисячу обєктів в часі трьох тисяч летунських налетів.

ІТАЛІЙЦІ КАЖУТЬ, ЩО ОФЕНЗИВА ВЖЕ РОЗПОЧАЛАСЬ.

РИМ. — Італійська преса сміється з англійців, що ті, досі тепер не знають, що німецька офензива на їх острови вже розпочалась. Англійці думали, що німці підуть на них відразу великою армією, а вони не пішли, тільки бомбують Англію при помочи літаків, субмарин, та моторових лодок, кажуть італійські ґазети.

БЕРЛІН ПРО СВОЮ ОФЕНЗИВУ.

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети тепер пояснюють свою боротьбу з Англією в той сам спосіб, як це робить італійська преса. Вони кажуть, що не треба сподіватись скорої офензиви проти Англії, зате можна сподіватись, що боротьба, яка тепер ведеться, а яка основується на блькаді Англії, буде якісь час продовжатись. Щойно коли Англія буде винерпана з харчів і ріжних сировців, зачнеться властивий наїзд на неї. Фактом є кажуть німецькі ґазети, що англійські порти внаслідок німецького бомбардування, зовсім опустіли. Найбільші з них, як лондонський і в Савтгемптон, цілком закриті, кажуть німці. А це є найкращим доказом, що німецька війна проти Англії поступає успішно і веде до переможного кінця.

КАБІНЕТНІ ПЕРЕСУНЕННЯ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — В урядових колах говорять, що вскорці в Англії прийде до кабінетних пересунень, до тіснішої міністеріяльної ради приймуть міністра будови літаків, лорда Бівербрука, який на своїм теперішнім становищі осягнув великі успіхи і поставив цю індустрію на шлях скорої продукції. Бівербрук, за всякими правдоподібностями, дістане міністерство пропаґанди, яке займає тепер Доф Купер. З Купера англійці не є задоволені.

АРЕШТ ЯПОНСЬКОГО БІЗНЕСМЕНА.

ЛОНДОН. — Англійські власти арештували визначного японського бізнесмена, що перебуває від року в Лондоні, К. Макіґару. Цей арешт правдоподібно стоїть у звязку з арештом 13 англійських бізнесменів на Далекім Сході з боку японських властей. Він є свого роду „пімстою".

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З КИМ ВОНИ?

Від довшого вже часу йшли спекуляції на тему: яке відношення займе до Гітлера Сталін?

Цю спекуляцію викликали чутки, котрі певно пускали з одного боку люди, які свої бажання беруть за факти, а з другого боку самі таки комуністи й націсти в власному інтересі, щоби протиділати поважному заломанні репутації через Гітлерівсько-Сталінівський союз. Зрештою це питання існувало від самого замирення між Сталіном і Гітлером; люди все питалися: чи можливо, щоб це було постійне замирення? Питання загострилося останніми часами, коли Сталін, користаючи з заняття Німеччини війною на заході, поробив на сході досить поважні добутки, котрим мірилом є наприклад збільшення населення Росії на 23 міліони душ. Пішли при тій нагоді чутки, що мовляв Гітлер з тих російських надбань дуже невдоволений, що він приказав Сталінові з ними здержатися, що він збирається їх відбирати й таке інше.

Нарешті маємо на це питання зовсім авторитетну відповідь. Не дає її щоправда Гітлер, але дає її Сталінів комісар заграничних справ, Вячеслав Молотов. У своїй промові перед „найвищим советом" у Москві про міждержавне положення Росії Молотов переходив одну державу за другою й зясовував, у якому відношенні кожна з них стоїть до Росії й як до кожної з них відноситься Росія. Це політичне експозе не лишає найменшого сумніву, що Сталін і Гітлер є далі найкращими приятелями, якими вони лише можуть. бути. Молотов заявив публично, що Сталін дав Гітлерові запевнення, що Гітлер не має чого боятися Сталіна, що, мовляв, Гітлер на сході є зовсім забезпечений. Молотов згадав про англійські заходи ослабити німецько-російське порозуміння, але запевнив, що ці заходи на ніщо не придалися: німецько-російська приязнь стоїть далі непохитна. Ця приязнь спирається не лише на економічних базах, але й на військових запевненнях.

Ясніше Молотов говорити хіба не міг. Немовби на підтвердження цеї заяви Молотов наговорив ще за інші держави таке, що все в нічому не ослаблює основної тези про німецько-російське зближення. Потверджена вона між іншим і прихильним відношенням Росії до Італії й Японії та ворожим відношенням до Англії й Злучених Держав. На Злучені Держави Молотов злиться майже так, як на них злиться звичайно Гітлер. Виступає він проти Злучених Держав за протест проти захоплення трьох прибалтійських держав і закид імперіялізму, звернений проти Росії, обертає на закид імперіялізму Злучених Держав супроти цілої західньої півкулі.

Супроти заяви Молотова треба вважати Сталінівсько-Гітлерівський союз за далі існуючий факт. Чи буде він ще існувати довго, ніхто не може сказати. Та поки він буде існувати, він буде відогравати ролю дуже поважного чинника в міждержавній політиці.

ЮРІЙ КЛЄМАНСО ПРО ФРАНЦІЮ

Підчас облоги Трої греками була в місті віщунка царівна Кассандра. Наділена пророчим даром, Кассандра передбачала загибіль і руїну Трої, але її ніхто не хотів вірити. Троянці були певні, що за високими мурами свого міста будуть безпечні перед грецькими нападами. Даремно тужила віщунка Кассандра, ходячи троянськими вулицями й мурами, пророкуючи неминучу руїну держави, смерть оборонців Трої і полон для троянських жінок і дітей:

„День незабаром настане — й загине Троя велика,
Город Зевеса — творця і народ списоносця Пріяма".

Кассандру троянці вважали за божевільну і з її віщувань сміялися.

Читаючи передсмертну книгу загально відомого французького політика Клеманса, не можу позбутися порівняння з Кассандрою, що мимоволі приходить на думку. У своїй книзі, що вийшла 1930 року, „Великість і убогість одної перемоги" **(Grandeurs et miseres d'une victoire)**, бувший французький премієр наводить багато фактів і своїх помічень щодо стану Франції після світової війни, в якій він сам брав вирішну участь, і яку завершив миром у Версай. Клемансо був головною пружиною Версайського договору. Він не хотів бачити тої зміни, що настала в Німеччині після 1918 року. **Ненависть** до Німеччини — це було чуття, що панувало в душі завзятого вандейця, потомка французьких якобінців. Із Версайського мирового договору Клемансо хотів зробити знаряддя для політичного панування Франції на европейськім континенті. Не про мир з німецьким народом думав Клемансо а про такі умови для Німеччини, щоб німці вже ніколи не встали, як великодержава. „Німців є на 20 міліонів більше на світі, ніж треба" — це було крилате Клемансове слово. „Так, панове, настала година розплати" — сказав він, як голова мирової конференції в Парижі, німецьким делегатам 1919 року.

Німецький народ учинив революцію 1918 р. і проголосив републику в тій надії, що републиканська демократична Німеччина знайде для себе зрозуміння насамперед у демократичній Франції. Але ці надії були марні. „Тигр" — Клемансо хотів лише пімсти. Несамовитий старець і умирав з тоюж ненавистю. Приміром, на стор. 334 своєї книги він писав:

„Я хочу вірити, що цивілізація поставить будучність вище від дикости, і це мені вистачає, щоб виключити німця і з життя спільної гідности так довго, поки він буде вживати свою енергію на нахабну брехню про Німеччину, що мовляв, не хотіла війни"... Отже для Клемансо Німеччина, себто ввесь німецький народ, хотів війни!... Тому з делегатами демократичної Німеччини на мировій конференції Клемансо поводився, як з злочинцями. Він сам розповідає, що в 1919 році в Парижі один німецький делегат пробував дати проект мирового договору і знаючи наміри Клеманса, зазначив: „Нарешті ви задовольните вашу ненависть". Було це в присутности Лойда Джорджа, тодішнього англійського премієра. Лойд Джордж тихо спитався у Клеманса: „Що ви йому відповісте? На це, — пише Клемансо, я сказав: „Я йому дам під ніс мій папір і скажу йому: **ось те, що ви маєте підписати**. „І це було зроблене", — задоволено зазначає Клемансо.

Отже у Версай, як признає сам Клемансо, не було договору, а був диктат. Ідеї вільности і рівности народів, проголошені американським президентом Вилсоном, брутально потоптано. За світове нещастя мусів, по думці Клемансо, відповідати німецький народ. Щоб держати Німеччину під загрозою удару, Клемансо старався всіми силами про те, щоб утворити „велику Польщу". Вороги Польщі були в очах Клеманса також ворогами Франції. Тому Клемансо завзято піддержував домагання поляків щодо українських земель. З другого боку, той самий Клемансо хотів мати на боці Франції єдину неділиму Росію, щоб нею держати в страсі Німеччину. Тому він післав французьке та грецьке військо на українське чорноморське побережжя, проти Української Народньої Републики, бо вважав, що самостійна Україна не булаб в інтересі Франції. Цілий 1919 рік Україну бльоковано з волі Клеманса.

Всюди, де починав „працювати" Клемансо, він не помагав замиренню між народами, навпаки розпалював національну ворожнечу. Сам маршал Франції Фош, що найбільше зробив для Франції у війні з Німеччиною, заявив після війни, 1922 року: „Клемансо мені нагадує Вільгельма II.: „Вільгельм II." програв війну: Клемансо програв мир".

Мир вічної ненависти, продиктований Німеччині у Версаї, відіпхнув від Франції її союзників. Злучені Держави Америки підписали з Німеччиною окремий мир, не визнали Версайського договору. Англія поставилася неприхильно до надмірних домагань Франції, бо в Лондоні бачили, що господарська руїна Німеччини поведе за собою також руїну інших держав. Перевага Франції в Европі була не до смаку англійцям. Сам Лойд Джордж у скорім часі після Версайського договору сказав Клемансові, що ворожість до Франції — це традиційна політика Англії.

У Німеччині, в демократичній Німеччині, Версайський мир викликав розчарування, обурення і зріст націоналізму. Клемансо не хотів бачити, що зерно нової ненависти до Франції він своїми руками посіяв у німецьких серцях. З обуренням цитує Клемансо слова німецького ґенерала фон Зеекта з книги „Будучність німецької держави". Зеект писав 1923 року:

„Само собою, нелегко сьогодня вести закордонну політику Німеччини, але нема сумніву, що її мета є відбудова Німеччини, як мілітарної великодержави... Ці договори, що всюди в Европі піддержують численні вогнища конфліктів, створили ряд проблем, які буде важко, а може й неможливо розвязати мирними засобами. Розвязання їх — це поле бою для німецької закордонної політики. Але в цій бортьбі, що починається, нам треба сили. Створити цю силу — це наша невідкладна повинність".

Цілу свою книгу Клемансо написав на те, щоб звернути увагу Франції на „німецьку небезпеку". В кожнім слові, в кожнім кроці повоєнної Німеччини йому чулася і ввижалася загроза для Франції. Іноді у нього з пера вириваються слова щирої правди: „Без сумніву, — пише Клемансо, природно, **в Німеччині, як скрізь, робітники, селяни, дрібні міщани є справді миролюбні** і дивляться на нову різню зо страхом". Але його лякає, що в Німеччині „сини пануючих кляс" по ґімназіях та університетах підлягають впливам націоналістичних професорів. Клемансо не бачив нельоґічности своєї, бо хтож дав більше матеріялу для розвитку вийовничого духа серед німців, як не він сам, своїм Версайським договором? А потім дивується, що ці настрої пішли в ширину і глибину німецького народу.

З страхом дивився старий Клемансо на будучність Франції. Йому ввижався прихід нового завойовника, що знищить Францію: „Всі предки всіх народів почали життя з грабунків та з воєнних насильств, і через усі людські катастрофи, ця традиція досить добре збереглася... Тепер — писав Клемансо, — Німеччина пробує мирним шляхом відбудувати германську імперію, якої вона не могла здійснити війною". Цього вона не зможе досягнути без сутички, що може змінити долю Франції, виставленої перед кожним ворожим нападом. Що станеться з нами в цій колотнечі народів, що розвитку їхніх сил у будучности ніхто не може передбачити? Є народи, що починають. Є народи, що кінчають. Франція буде така, як заслужать французи".

Клемансо все боявся, щоб Франція не лишилася сама віч-на-віч з Німеччиною, бо бачив чисельну й технічну перевагу німецького народу. Він незадово перед смертю вже передчував, що Польща та інші держави, створені Францією для загрози Німеччині, не встоять перед німецьким натиском. Не покладав надій на Англію. В листі до американського президента Куліджа з р. 1926 Клемансо писав: „Европейська політика Англії завсіди дотепер полягала в тім, щоб настроювати народи континенту одні проти других з ціллю вмішування".

Клемансові побоювання щодо будучности Франції трагічно справдилися. В катастрофі 1940 р. Франція перестала бути великодержавою. Відповідальність за цю катастрофу лежить у першій мірі на Клемансовій плітиці після світової війни.

С. П.

ГІТЛЄР КИДАЄ ОКОМ НА ҐРЕНЛЯНДІЮ

(Докінчення) (2)

Недавно міжнародне положення Ґренляндії було дуже непевне. Від квітня, коли наступив наїзд на Данію, ця 830,000 квадратових миль простору занимаюча кольонія, якої простір через найширшу часть виносить віддаль між Ню Йорком і Шикаґом, стала военною сиріткою. Географи зачисляють її до західньої півкулі. Вілтгйялмур Стефансон, недавний арктичний дослідник, говорить безцеремонно, що Ґренляндія зачисляється до територій, обнятих доктриною Монрова. Такий самий погляд на справу висказав недавно президент Рузвелт. Хтобудь стане паном Ґренляндії, то ним не буде Гітлер, бо влада на цім острові є дуже дражливою справою майже поза силою зрозуміння наців. Під данською владою Ґренляндія була індіянською резервою, а її багатство було вживане на користь туземців, а не данців. Через дві сотки літ продовжався той визначно успішний експерімент з великими розходами для Данії. Кожного року данці видавали $1,500,000 на розсліди й удержання тих осель і вони тратили $100,000 річно. Відколи скінчилася світова війна, матірній край мусів докладати кожнього року до Ґренляндії, з вимком двох років.

Торговля в Ґренляндії була дуже стисло контрольована данським урядом. Туземці мали дуже мало досвіду в торговлі і тому данці полагоджували їхні бизнесові справи за них. Коли Ґренляндія була в данських руках, ніхто не смів відвідати острову без дозволу Ґренляндського Бюра в Копенгазі. Заки дано комусь дозвіл, урядовці мусіли мати певність, що ціль відвідин була законна і без правдоподібности докучування ескимосам. Тепер ґренляндці є відтяті від матірнього краю і перед ними стоїть марево голоду. Там нема багато управної землі і шість семих Ґренляндії лежить тривало під снігом. Крім редковці, брукви й салати небагато городин там вдається і тому мешканці кормляться мясом і рибою, які вони можуть дістати на місці. Позбавлені середників поживи з Данії, їхне відживлювання буде складатися, якщо інші держави не зарадять цьому, з мяса пижмового бика, тюленя, карібу, білого кита й яєць мевової качки, малої, північно-американської гуски і меви. Канада і Злучені Держави вислали трохи середників поживи для Ґренляндії, відколи наці заняли Данію. Данське посольство в Вашингтоні організує поміч для Ґренляндії і щось в роді бувшого Ґренляндського Бюра в Копенгазі існує тепер у Вашингтоні. Є це комісія з американців у Ню Йорку, що колектує доходи з торговлі Ґренляндії, яким допомагає 400 данців, що живуть на острові. Одначе комісія не може охоронювати ґренляндської торговлі, як це робила Данія і до того вона має до розвязки багато проблем. Наприклад, в імени якого уряду має бути виконувана ця робота й хто має покривати видатки на кораблі доходової служби, за літаки і палива?

Ґренляндію вперше побачив і дав звідомлення про неї норвезький кольоніст Гунбйорн. Більше як 80 літ пізніше Ерик Червоний перевів три роки вигнання з Ісляндії на розслідуваннях більшого сусіда, якого він назвав Ґрін Ленд (Зелений Край) тому, що він думав, що люди підуть туди охотніше, якщо він буде мати подобаючуся назву. Коло 990 року Ґренляндія була демократичним краєм зо своїм власним конгресом, а в 1000 р. населення голосувало за тим, що вони стануть у будучині християнами. У тім самім році Ліф, син вікінґа Ерика Червоного і громадянин ґренляндської републики, побачив Лабрадор. Ґренляндці прибували для роблення відкрить на американський континент, до ріки Св. Лаврентія і Нової Шкотії. Деякі говорять, що вони дійшли аж до Месечусетс і Ню Йорку. Є такі, що твердять, що вони дісталися аж до Флориди. Північно-західню Ґренляндію розслідили докладно в 19. столітті полярні дослідники Пір, Ґрілі, Кейн, Гейз і Гол. Пір доказав в 1900 році, що Ґренляндія це острів, коли довкола оплив північну її сторону. Він відкрив територію, яка носить назву Пірі Ленд, Край Пірія. Ця часть Ґренляндії доходить ближче північного бігуна, ніж який інший край й її правдоподібно вжила би як базу котрась з потуг, що робила би спробу вдарити на Канаду через вершок світу. При модерних літаках, арктик не є вже більше перешкодою, що викликає страх і охороняє нас від півночі, але дорогою, що веде неприятеля просто на нас.

Можливість ведення будучих воєн в ледовій тишині Арктику притрапилась кілька літ назад обидвом державам Росії і Злученим Державам. Здаючи собі з того справу, що Арктик є частиною світу, а не тільки байковою околицею, де відкривці довершували чудесних вчинків для книжок з оповіданнями, военний департамент Злучених Держав видав підручник про ведення війни в Арктичних околицях (вийшов надворо перед вибухом російсько-фінської війни). У Вашингтоні не забули звернути увагу на можливість наїзду Росії на Аляску.

Коли Росіяни летіли з Москви понад північний бігун і в долину західнім побережжям, люди, що далеко дивляться, були заалярмовані легкістю, з якою вони цього доконали. Вони пригадали собі, що Вилкинс, Амундзен, Бирд і Нобіл говорили, що північне море не є ані таке бурливе ані таке зимне, як загально це собі уявляли, і вони були пригноблені тим, що Канаду можна так легко заатакувати з іншої сторони.

Попередні поняття про Арктичне море нагло розвіялись, коли тяжкі літаки, наладовані припасами поживи, осіли на пливучих там кригах — про що багато людей говорили, що це рішучо неможливе до виконання. Стрінувшись з доконаним фактом, вони заявили, що це в кожнім випадку може бути доконане лиш в літі. Опісля Росіяни підприняли арктичні перелети в осени, й в середині зими. Їхній досвід доказав, що перелети при місячнім світлі є навіть лекші, як це ділось в літі.

Довго передтим, повітряний комодор Герберт Голик-Кенйон, один з найстарших і найвизначніших канадійських летунів, прийшов до висновку, що торговельні й мілітарні літаки можуть літати на канадійській півночі через цілий рік з винятком осіннього часу замерзання і весняного розмерзання.

Тому не уважається тепер більше сновидою летуна, що перелітає понад Ґренляндію або Арктичне море. Тепер є загально признано, що ледяне покривало Ґренляндії і плаваючі леди Арктичного моря є можливим благословенством для летництва а передовсім для военних літаків.

Без огляду на те, з котрого боку будемо задивлятися на це, говорять мілітарні авторитети, Ґренляндія є можливою загрозою, якщо вона впаде в ворожі руки. Ця могуча маса леду і снігу може спричинити бурі зовсім не повітряні,

Йосиф Томас.

ВЕСНЯНЕ СВЯТО В ІНДОКИТАЇ

(2)

По рижових полях є порозкидані гроби. Нема цвинтаря, бо реліґія наказує туземцям в Індокитаї, щоби вдержували спеціяльний культ своїх предків за останні три ґенерації. Місце для гробу померлого члена родини визначує чародій: гріб є звичайно на власнім рижовім полі. І „нгаке" має тут усіх по черзі: свого батька й діда, яких гроби облиті водою, а в ній росте риж, себто головна страва родини.

Далеко за містом серед рижових піль стояло село. Деревляні хати, яких стіни виплетені бамбусами, а стріха покрита пальмовим листям. У таких хатах нема вікон. Одинокий отвір попереду є всім, дверми й вікном. Над ним натягнена плетінка, що є продовженням стріхи, а на другому кінці підперта ця плетінка двома тиками, так що творить наче дашок. Ті тички на ніч відкладають на бік, так що плетінка закриває вхід.

На кінці села стояла прастара пагода, деревляна, знадвору почорніла. Довкола неї росли велитенські бамбуси, що сягали високо понад крівлю, а перед входом ріс кріслатий банян (рід фіґових дерев), що є святим деревом. Спереду була низька, прикрашена триспа, на якій був вимальований червоною краскою тигр у скоку. В Тонкіні почитають тигра в багатьох паґодах. Одначе ніхто ніколи не назве тигра по імені, бо він усе чує й усе знає, навіть колиб далеко в джунґлі. Люди називають тигра „дуц- тгай" (вельможний пан" або „ме" (високість).

Невиразні удари в бубон змішувалися з голосом ґонґу, що скликував селян до паґоди на свято **витання весни.** Цісар у Гуе дає примір народові та вибирається також із великим почотом на поле та до паґоди.

Мала паґода стоїть тут століттями серед пишної ростинности. Рік за роком нове віття виростає на великому баняні, який є такий самий старий, як і паґода. По боках є простенькі келії бонзів. Ліжко й столичок це їх одинока обстановка. За паґодою ; криниця, куди селяни ходять за водою.

За дня відвідує святиню багато побожних, а перед статуєю Будди безупину ґорять пахучі прутинки, які тут кладуть побожні віруючі. Одначе після заходу сонця ніхто туди не йде. Бо в темні ночі, коли довколична рівнина спить і лише голоси вартівників відзиваються у рижових полях, чути тут сумний зітхаючий звук, який вітер заносить у село. Матері в селі пригортають до себе немовлята, діти переривають ігри, а дівчата трівожно глядять на мужчин, начеб просили охорони.

Переказ каже, що колись чесна дівчина Ву вийшла за Хук-Сінга, який був за неї дуже задрісний. Коли мала привести на світ дитину, її чоловіка покликали на війну проти ворогів королівства. На війні був три роки. Народився син. Ву добре виховувала його, а свому чоловікові була вірна. Колиж Хук-Сінг вернувся, дитина не хотіла до нього зголоситися.

— Аж досі що вечора бачив я свого батька, одначе він ніколи не говорив. Колиж я ходив, він ходив також, колиж я сів, він сів собі також.

Хук-Сінг розсердився, здогадувався, що його жінка мала любовника, тому прогнав її. Та вечором, як засвітив лямпу, дитина радісно озвалася: „Дивися, мій тато вернувся!" І показала на свою тінь, що ворушилася відповідно до руху дитини. Тепер батько зрозумів, що Ву хотіла якимсь способом нагородити дитині неприсутнього батька, говорила, що тінь то батько дитини. Одначе Хук-Сінг не міг більше знайти своєї жінки, аж ріка винесла її тіло. Та на цьому місці поставив престіл, із якого повстала паґода. Ву під тяжким підозрінням утопилася, а її дух у темні ночі тепер тут блукає та відзивається тужним голосом. (Кінець буде).

З ДНЯ

РОСІЙСЬКИЙ ПАВУК.

Ми нераз наводимо статті з „Н. Й. Таймсу", щоб їх опрокинути. Але нераз наводимо, щоб їх підтвердити і висказати нашу повну згоду. Ось тепер хочемо навести таку одну редакційну статтю з Н. Й. Таймсу, з 31 липня 1940, про ролю Росії в біжучих подіях Европи. Зазначимо, що та стаття йде в розріз із деякими іншими статтями того самого часопису, в яких він висказував думку, що з Росією треба обережно поступати, бо вона є потенціональним союзником Англії в її війні з німцями.

СТАТТЯ „ТАЙМСУ".

„Події розвиваються в тіні цього конфлікту в такий спосіб" — пише Таймс", що вони можуть вплинути на будуччину більше, ніж висліди найвеличавіших битв. Під натиском війни Балкан виразно тріщить. Щоб не сталось у тій околиці, завтрішній зразок не буде той сам, що вчорашній. Тихий, але сталий наступ советської сили на Европу достаточно оправдує ті пророкування, що казали, що Росія буде остаточним переможцем у зударі, який сполучає змагання двох революцій зо смертельною боротьбою між двома способами життя. Дотепер, зрозуміло, Росія є головним воєнним наживачем. Советський уряд довершує ролю галапаса, яку то ролю комуністична пропаганда звикла приписувати капіталістам. Вона користає з праці інших. В порівнанні з величезними вкладами, пороблениміи Німеччиною в тій війні, Росія простягнула свої границі до пятьох держав дуже малими коштами. А далі, в той час, коли майже певним є, що Гітлер по війні, навіть колиб виграв, мусітиме віддати багато з тих територій, які нині захопив, Сталіна здобутки загально уважаються такими сталими, що вістки, начеб німці мали віддати захоплені польські території Советам, викликають безпосередні бідкання, що це покладе кінець надіям відновити польську державу".

ДАЛЬШІ ВИВОДИ.

„Майже нема дня", каже далі Таймс, „щоб не приніс нових доказів, що Росія ріже дерево і будує нові укріплення перед фронтовими позиціями. Советське проникання заплутаних корчів у полудневно-східній Европі змушує Гітлера перервати на якийсь час облогу Британії, аби збудувати свій власний балканський бльок. В той час, коли наці пробують підкопати британські впливи в Афганістані, Росія впадає та підписує торговельний договір, який скріпляє її впливи в краю, що має велике значіння в обороні Індій. В той час, як держави осі і Британії скріпляють свої зусилля, щоби знищити свої фльоти, Росія будує кораблі і заповідає, що червона фльота незадовго стане на першім місци.

„Цього годі заперечити, що діяльність Росії не є в інтересі наців, чи Британії. Одною певністю, серед багатьох непевностей, є це, що советська сила працює виключно для себе. Позаду змагаючихся потуг вона машерує сама".

ДАЛЬШІ ВИСНОВКИ.

Ці спостереження „Н. Й. Таймсу" є вповні правильні. Вони тим замітніші, що говорить їх саме „Н. Й. Таймс", який, як згадано, дотепер висказував інші думки про ролю Росії.

Але на тих спостереженнях не можна кінчити, а треба робити з них дальші дедукції. Факт є, що Росія думає лиш про себе; факт є, що вона користає з війни західніх держав і поширює свої впливи на Европу і Азію. Факт є, що ці советські впливи не є корисні ні для Англії ні для Німеччини.

Щож далі робити? Треба цьому якось зарадити. Треба — 1) або припинити війну серед західніх держав, або 2) ослабити Росію іншим способом.

РОСІЮ МОЖНА ОСЛАБИТИ ЗО СЕРЕДИНИ.

Так виглядає, що англійсько-німецька війна розпалилась до тої міри, що спільна советська небезпека не зможе її припинити. Коли так, то лишається друга можливість ослаблення Росії, а саме — з середини.

Незаперечним фактом є те, що люди під советським пануванням, зокрема поневолені народи, серед них український як найбільший, є незадоволені з большевицько-російського режіму і хочуть висвободитись з нього. Про нужду під Советами пише раз-у-раз світова преса і то навіть та, що засадничо симпатично відноситься до Советів. Пише також ціла світова преса про саботаж, спорадичні революційні зриви, про масові засуди і розстріли. Це все є доказом незадоволення під Советами. Писалось у свій час також багато про підпольні націоналістичні організації під Советами, аж доки Совети не зуміли піддурити демократичні краї думкою, що вони можуть бути колись „союзниками проти наців".

Це є факти, які державні власти кожного краю можуть легко провірити і в них упевнитись. Чому не дати поневоленим Росією народам нагоди проявити свою волю і революційним шляхом розвалити тюрму народів — Росію? Чому не оголосити бодай моральної війни проти Советів, визнати держави і уряди, чи комітети, поневолених Росією народів і завізвати їх до боротьби? Це легко зробити шляхом радія, розкидок скинених із літаків. Найменша моральна заохота з боку західніх потуг двигнулаб ті народи, розсадилаб Совети і раз на все припинилаб наступ московських монголо-славян на Европу.

ҐЕНОВЕФА РУКЕЛ,

перша жінка в Англії, що дістала титул лікаря-поручника, в уніформі фльотної резерви, до котрої вона належить.

Згідно з твердженням фабрикантів, тривання доброго ґумового обруча від авт виносить 20,000 миль дороги.

---

60 міст на світі має населення, що виносить більше як 1,000,000.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗУ

ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1940 ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1940 РОКУ.

Понижче подаємо назвища всіх орґанізаторів і число членів, приєднаних ними. Щодо постійних орґанізаторів, то цей виказ не обнимає того числа членів, яке ці орґанізатори самі приєднали. Виказ обнимає тільки те число членів, яке ці постійні орґанізатори приєднали разом з іншими урядниками, або членами. Загальне число членів, приєднане постійними орґанізаторми, а також імена тих орґанізаторів, будуть подані в другім виказі, який буде проголошений з кінцем року.

Відділ	Місцевість	Орґанізатор:	Повнолітні члени	Діти	РАЗОМ
442	Нортгемптон, Па.	Р. Демчук	3	—	3
447	Філядельфія, Па.	Ю. Злупко	2	1	3
461	Кровленд, Онт., Кан.	Ю. Демедюк	1	2	3
11	Джанставн, Па.	Т. Волощук	—	2	2
21	Бінгемптон, Н. Й.	Т. Смик	1	1	2
44	Нортгемптон, Па.	Л. Демчук	1	1	2
45	Філядельфія, Па.	Т. Малик	1	1	2
50	Лорейн, О.	М. Шемечик	2	—	2
57	Когуз, Н. Й.	І. Коба	1	1	2
59	Бриджпорт, Конн.	І. Глива	2	—	2
97	Пасайк, Н. Дж.	М. Табачук	—	2	2
102	Клівленд, О.	М. Бусько	2	—	2
105	Філядельфія, Па.	М. Мельник	2	—	2
112	Клівленд, О.	Катерина Ґабрівська	2	—	2
125	Шікаґо, Ілл.	Розалія Сидорик	2	—	2
125	Шікаґо, Ілл.	Іванка Подола	1	1	2
127	Бофало, Н. Й.	П. Володка	1	1	2
147	Алентавн, Па.	І. Федорик	1	1	2
150	Пітсфілд, Па. ?	М. Соколовський	2	—	2
150	Пітсфілд, Па. ?	О. Яремій	2	—	2
155	Перт Амбой, Н. Дж.	А. Яричевський	1	1	2
161	Ембридж, Па.	А. Підуфалий	1	1	2
171	Джерзі Сити, Н. Дж.	Настя Левуш	1	1	2
180	Акрон, О.	В. Пулк	2	—	2
183	Дітройт, Міш.	Д-р А. Кібзей	2	—	2
188	Дургамвил, Н. Й.	Т. Харитон	—	2	2
196	Джерзі Ситі, Н. Дж.	І. Марусин	1	1	2
213,380	Бейон, Н. Дж.	Д. Липовий	2	—	2
214	Шікаґо, Ілл.	І. Паславський	1	1	2
219	Нюарк, Н. Дж.	А. Мудровський	2	—	2
259	Шікаґо, Ілл.	І. Побуцький	1	1	2
263	Фултон, Н. Й.	М. Лобур	2	—	2
270	Джерзі Ситі, Н. Дж.	М. Пігура	2	—	2
286	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Т. Заканич	2	—	2
289	Айрондеквіт, Н. Й.	Н. Головка	—	2	2
291	Клівленд, О.	Т. Грицей	2	—	2
292	Дітройт, Міш.	Д. Длуґош	1	1	2
292	Дітройт, Міш.	В. Дідик	2	—	2
309	Саґіно, Міш.	Ева Кінаш	2	—	2
320	Балтімор, Мд.	Г. Шулька	2	—	2
324	Філядельфія, Па.	М. Бурак	1	1	2
336	Лейквуд, О.	С. Постолюк	2	—	2
343	Рочестер, Н. Й.	Анна Павлович	2	—	2
361	Ню Йорк, Н. Й.	В. Савіцький	2	—	2
361	Ню Йорк, Н. Й.	С. Ковальчук	2	—	2
361	Ню Йорк, Н. Й.	В. Кіш	2	—	2
361	Ню Йорк, Н. Й.	П. Гавриш	2	—	2
370	Ню Гейвен, Конн.	М. Сампара	1	1	2
371	Нюарк, Н. Дж.	О. Шумський	2	—	2
389	Єйл, Міш.	С. Теслюк	—	2	2
394	Честер, Па.	Софія Звізанська	2	—	2
397,69	Ню Йорк, Н. Й.	Марія Хархан	2	—	2
429	Фріленд, Па.	І. Гронський	2	—	2
432	Торонто, Онт., Кан.	О. Ситник	2	—	2
432	Торонто, Онт., Кан.	Я. Ковальчук	1	1	2
434	Колчестер, Конн.	о. П. Турянський	2	—	2
449	Скрентон, Па.	Анна Запоточна	—	2	2
453	Джансон Ситі, Н. Й.	П. Каназавич	1	1	2
465	Барто, Па.	І. Зазворський	2	—	2
2	Атлас, Па.	С. Воргач	—	1	1
5	Асторія, Н. Й.	М. Ґалан	1	—	1
7	МекАду, Па.	П. Новий	1	—	1
7	МекАду, Па.	Д. Капітула	1	—	1
11	Джанставн, Па.	М. Макар	1	—	1
22	Шікаґо, Ілл.	П. Каня	1	—	1
22	Шікаґо, Ілл.	Г. Скоропад	1	—	1
22	Шікаґо, Ілл.	О. Притула	1	—	1
36	Рочестер, Н. Й.	Таціянна Гарбуз	1	—	1
36	Рочестер, Н. Й.	Марія Ходак	1	—	1
37	Елизабет, Н. Дж.	Катерина Шевчук	1	—	1
40	Ірі, Па.	І. Паробій	—	1	1
42	Пасайк, Н. Дж.	П. Головачук	—	1	1
45	Філядельфія, Па.	Д-р Е. Л. Гарасим	1	—	1
45	Філядельфія, Па.	С. Ґаламаґа	1	—	1
45	Філядельфія, Па.	Ю. Слободзян	1	—	1
47	Фріманcбурґ, Па.	Марія Заблоцька	1	—	1
58	Ютика, Н. Й.	М. Донавик	1	—	1
67	Ансонія, Конн.	Г. Патинок	1	—	1
72	Тайтисвил, Па.	Анна Пелинська	1	—	1
78	Майнерсвил, Па.	М. Шайняк	—	1	1
86	Олифант, Па.	П. Саламаха	—	1	1
91	МекКіз Ракс, Па.	В. Рудавський	—	1	1
91	МекКіз Ракс, Па.	М. Торик	1	—	1
94	Гемтремк, Міш.	Франка Качар	1	—	1
94	Гемтремк, Міш.	М. Чубка	—	1	1
94	Гемтремк, Міш.	Д. Васько	1	—	1
94	Гемтремк, Міш.	Н. Машталяр	—	1	1
94	Гемтремк, Міш.	Н. Лозовчук	1	—	1
96	Пітсбурґ, Па.	Д. Василюк	1	—	1
98	Шенандоа, Па.	В. Пилипяк	1	—	1
99	Вілкс-Бері, Па.	П. Герман	1	—	1
102	Клівленд, О.	М. Бобечко	1	—	1
105	Філядельфія, Па.	С. Слободян	1	—	1
112	Клівленд, О.	Софія Лазука	1	—	1
116	Трентон, Н. Дж.	П. Стадник	—	1	1
117	Ню Йорк, Н. Й.	Г. Стефанишин	1	—	1
132	МекКіспорт, Па.	М. Волос	1	—	1
134	Карнеґі, Па.	Параска Панько	1	—	1
138	Гластонбері, Конн.	С. Кунікевич	1	—	1
139	Шікаґо, Ілл.	І. Чайка	1	—	1
142	Елизабет, Н. Дж.	Фр. Яворський	1	—	1
143	Ґрейт Медовс, Н. Дж.	Емілія Заремба	—	1	1
143	Ґрейт Медовс, Н. Дж.	П. Ландяк	1	—	1
144	Скрентон, Па.	І. Кривокульський	1	—	1
146	Дітройт, Міш.	П. Андруськів	1	—	1
148	Балтімор, Мд.	Февронія Біленька	—	1	1
151	Алентавн, Па.	Анна Пипюк	1	—	1
155	Перт Амбой, Н. Дж.	А. Галелюк	1	—	1
158	Бруклин, Н. Й.	М. Баглай	1	—	1
165	Толідо, О.	Марія Корнова	1	—	1
174	Аксфорд, Н. Дж.	А. Савран	1	—	1
177	Провіденс, Р. Ай.	Теофіля Мостенська	1	—	1
181	Менвил, Р. Ай.	П. Черкас	1	—	1
182	Кліфтон, Н. Дж.	Г. Яськів	1	—	1
186	МекАду, Па.	Юлія Баволяк	—	1	1
190	Піорія, Ілл.	Маріянна Ноґіц	1	—	1
195	Пікскіл, Н. Й.	А. Бегуняк	1	—	1
200	Озон Парк, Н. Й.	В. Ворґуль	1	—	1
211	Стейплетон, Н. Й.	Г. Демкович	1	—	1
212	Гвілінґ, В. Ва.	Марія Канюк	1	—	1
217	Рочестер, Н. Й.	Кон. Шевчук	1	—	1
220	Шікаґо, Ілл.	П. Жовнірчак	1	—	1
221,125	Шікаґо, Ілл.	С. Куропась	—	1	1
226	Рочестер, Н. Й.	І. Бастюк	1	—	1
228	Ст. Клер, Па.	Розалія Юренко	1	—	1
234	Елизабет, Н. Дж.	В. Вітушинський	1	—	1
237	Честер, Па.	Г. Стеців	1	—	1

(Дальше буде).

Пані Роберта Лосон, б. предсідниця жіночих клюбів, на розмові з республиканським кандидатом Вилкім.

ФРАНЦУЗИ В АМЕРИЦІ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ ПРОТИ НІМЦІВ

Ніхто не міг навіть думати, що Францію постигне така страшна доля. Францію ділять, частина її фльоти забрана Анґлією; в Анґлії створено французький національний комітет під проводом ґен. Шарля де Ґоля, що постановив до кінця боротися по стороні Анґлії проти Німеччини. У Віші, тимчасовій столиці французького уряду маршала Петена, готують акти обвинувачення проти бувших державних мужів — Делядіє, Рено, Менделя, Блюма, Кампічі, Коя і др. — за це, що вони занедбували національну оборону Франції та головне, що вони знаючи слабість Франції — далися втягнути у війну з сильною Німеччиною.

Французи по цілому світі — поділені у своїх льояльностях. Багато з них боліє над трагічною судьбою Франції. Деякі з них заприсягаються до останнього боротися проти націстичної Німеччини. Інші знова признають факт, що уряд Петена мусів так поступати, як поступив, щоб заощадити дальші французькі жертви...

В Злучених Державах є 150,000 до 200,000 французів, які майже в цілости є проти теперішнього стану у Франції. Цікаво, що теперішній французький амбасадор у Вашинґтоні ґраф Сен-Квентен відкликаний, а на його місце іменував уряд Петена Анрі Єя, бувшого мера французького міста Версаю. Він знаний не тільки як приятель американців, але також, як пише американська преса, симпатик фашизму.

Тимчасом американські французи беруться до праці. Вони зорґанізували нову французьку патріотичну орґанізацію п. з. **„Франція завсіди"**, яку зачартерували в Ґарісбурґу, Па. Орґанізація буде піддержувати акцію ґен. де Ґоля в Лондоні та піддержувати Анґлію в її боротьбі з Німеччиною. Основники цеї орґанізації мають бути визначними французами, яких імена покищо ще держиться в тайні. Дехто з них ще навіть не прибув до Америки, хоч багато вже є тут.

Знаменна річ, що свою активність „Франція завсіди" пічне у відомій та історичній „Індепенденс Гол" у Філядельфії, де підписано Акт Американської Незалежности 4. липня 1776. р. Французи нарочно вибрали це місце як символ братерства американського та французького народів. Як відомо, багато французів помагало американцям у їх війні за незалежність проти Великої Британії.

Основники тої орґанізації твердять, що вона „є американською орґанізацією, яка за свою ціль кладе ширення між заінтересованими ідеали свободи, справедливости та братерства та координування співпраці між французами, які бажають, щоб Франція була вірна собі самій".

Будучи американською орґанізацією, „Франція завсіди" — кладе за свій обовязок: 1) „помогти Великій Британії всіми законними середниками в боротьбі проти тоталітарної загрози", 2) помагати Злученим Державам Америки, своїй другій вітчині, всіми засобами для поконання тоталітаризму".

Осідок цеї орґанізації вибрали французи Філядельфію тому, що Філядельфія є колискою американської самостійности.

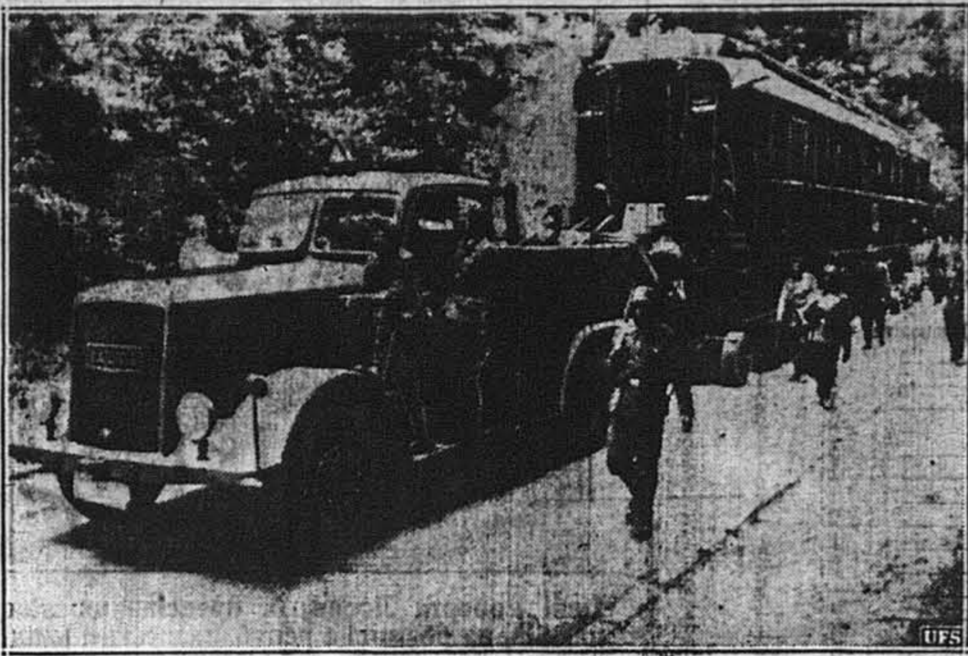
І так нова ґрупа европейських виґнанців, подібно як і українці, шукає помочі та допомоги в Америці для відзискання повної свободи свого рідного краю.

Більше як 41 відсотків чоловічого вбрання, робленого в Злучених Державах, виробляють у Ню Йорку.

ФРАНЦУЗИ В ДЕНЬ БАСТИЛІЇ.

Замісць святкувати народження французької републики, французам прийшлося жалувати втраченої свободи.

ДО НІМЕЧЧИНИ.
Історичний їдальний віз, у котрому підчас першої світової війни французи казали німцям підписати примиря, а в котрому тепер Гітлер казав французам прийняти впокорюючі умовини примиря, перевезено недавно до Німеччини.

ЛІТАКИ ВИСОКІ ЯК ДВОПОВЕРХОВІ ДОМИ

ВАШИНҐТОН. — Летунський Корпус Армії проголосив, що в будучності будуть в Америці виробляти бомбовики високчини двоповерхових домів. Вони будуть мати такі розміри, що займуть цілий футбалевий майдан на випадок, коли їм прийшлосьби там осісти. Але вони не будуть готові ще за пять літ. Сьогоднішні найбільші літаки важуть 50 тон. Вони можуть летіти зо скоростю 130 миль на годину й перелетіти 2,000 миль без відпочинку. Нові літаки будуть важити 65 тон і зможуть перелетіти океан там і назад без причалювання. Інжинірі передбачають 150-тонові літаки, що моглиб везти 5 тон бомб з Америки в Европу або на Аляску до Японії.

НОВИЙ ПОСОЛ.
Анрі Ей, бувший посадник Версаю, став французьким амбасадором в Америці.

НАЇЗДИ НА АНГЛІЮ

З ріжних висловів та заяв багато людей в Америці думає, що наїзд Гітлера на Англію розпічнеться від неділі, 4. серпня. Це тому, що в тому часі нема місяця на небі і німецьке військо може наїхати лекше під охороною ночі. При тій нагоді пригадують історики такі наїзди на цю землю:

Юлій Цезар, римський полководець, наїхав на Велику Британію у 55. році перед Христом. Але вперше справді підбив цю землю римський цісар Клявдій сто літ пізніше. Там заведено тоді римську цивілізацію й поширено латинську мову. Племена піктів та скотів посунулися тоді в гори на північ. Римляни були панами острову. Але їхня держава сама почала розпадатися у часі знаної в історії Мандрівки Народів. В році 410, прийшли сюди теперішні англійці. Вони, по правді, були німцями із провінцій Шлезвіг-Гольштайн та Саксонії й Ютляндії. За ними прибули данці в р. 802, і заклали своє окреме царство в полудневій частині Англії. До Скотії запливали норвескі вікінги, а англійські королі пробували все підбурювати данців та вікінгів проти себе.

Останній „чужинець", що наїхав на Англію, це був Вільгельм Заборець. Він переплив з французької землі, Бретанії, до місцевости Гейстинґс на полудневім побережжі Англії в р. 1066 і розторощив війська англійського короля Гарольда. Тоді погиб і самий король. Цей наїзд називають норманським наїздом. Хоч ці нормани прибули до Англії з Бретанії, то вони не були французами, а скандинавцями, що завоювали цю частину теперішньої Франції. Нормани вміли змішатися з дотеперішним населенням і створити сильну державу, що обняла цілий острів Великої Британії.

Після Вільгельма Заборця нікому не вдалося наїхати на Англію, хоч були поважні спроби. У році 1558 еспанський король Филип II. виправився проти Англії з великою на ті часи фльотою, знаною в історії як „Велика Армада", але буря знищила армаду при берегах Англії. У році 1803 пробував свого щастя Наполеон. Він приготовив велику фльоту в Бульонь над Англійським каналом, але опісля занехав цей плян і почав приготування до виправи проти Росії. Тому так цікаво вичікує ввесь світ, як то Гітлер буде йти на Англію в році 1940.

КОМУНІСТИЧНИЙ АЛДЕРМАН ВІДРІКАЄТЬСЯ КОМУНІЗМУ

У винипеґській міській раді засідали два радні (алдермени), вибрані з північного Винипеґу на комуністичну плятформу. Зовуться вони Джейкоб Пенер і М. Й. Форкин. Пенера арештовано і відіслано разом з іншими комуністичними провідниками до табору інтернованих. Усі дивувалися, чому цього самого не зроблено з радним Форкином. Недавно провадилася в винипеґській міській раді дискусія над резолюцією, яку опісля ухвалено. Ця резолюція домагається від домініяльного уряду, щоб у тім дусі поправив реґуляції Оборони Канади, щоб дискваліфікувати, т. є відобрати право бути публичним урядовцем, членам усіх нелеґальних організацій, які не будуть в можности доказати, що виступили з тих організацій. Алдермен М. Й. Форкин заявив у часі дискусії, що він не належить більше до комуністичної партії, хоч його вибрано як комуніста до міської ради. Тим саме й пояснюється, чому його не арештували і не інтернували.

ВИДАТНА ПОМІЧ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ЕВРОПІ

Американський Червоний Хрест постачає пересічно 850,000 фунтів лічничих матеріялів щодня для воюючих держав в Европі. Досі ні одна посилка не була затоплена, не зважаючи на бльокаду, підводні лодки, торпеди. Упродовж 11 місяців, тобто від початку війни, Червоний Хрест послуговувався 145 кораблями. Між ними було 104 чужинних, а 41 американських. Ці кораблі перевезли припасів вартости 8,000,000. Серед припасів були харчі, одіж, медичні середники, амбулянси та полеві шпиталі. Ці матеріяли йшли в Англію, Францію, Бельгію, Голяндію, Польщу, Фінляндію й Люксембурґ.

Американський Червоний Хрест використує кожен чужинний корабель, що стоїть в нюйорській пристані. За магазини служать великі міські прибережні будівлі в Джерзі Сіти. Кораблі їдуть до кожного відтвертого порту в Европі.

В липні виїхало до Англії 20 кораблів з набором Червоного Хреста. Навіть деякі кораблі, що стоять на услугах для чисто военних цілей, везуть набір Червоного Хреста. Звичайно не подається місця призначення навіть капітанам кораблів. Часто зміняється ціль подорожі вже на морю. З огляду на небезпеку, кораблі з припасами пливуть до Галіфаксу в Канаді, а звідтіля відпливають в Англію під конвоєм. Тому, що пристані на східнім та півдненім побережжі Англії є під безнастанним налетом Німеччини, кораблі причалюють до пристаней в західній Англії. Деякі посилки йдуть теж до Франції, а до інших країв тепер важко дістатися. Останнього тижня відплили харчі, головно молоко, до нової столиці у Франції, міста Віші, вартости 50,000 дол. У початках допомогової акції кораблі причалювали до пристаней в Трієсті і Ґенуї, — для допомоги Польщі та Румунії. Також плили до Берген і Тронгейм для Норвеґії й Фінляндії. Опісля цей рух застановлено, бо пристані позамикано.

Загальні підсумки праці Американського Червоного Хреста у военнім часі такі: До Европи вислано 161 амбулянсів, 12 полевих шпиталів, 50 вантажних авт і 50 возів для ратункових стацій разом з найріжнороднішими ліками, операційними припасами, харчами, убраннями, коцами і виекіпуваннями для новонароджених дітей. На це зужито 20,000,000 дол. з добровільних жертв, що їх складено в Америці. Червоний Хрест має окремо ще 50,000,000 дол., ухвалених недавно конґресом; але цих грошей покищо не рухає.

Звичайно посилається допомогу до того краю, що його бажають собі жертводавці. Коли нема сказано, на яку спеціяльну ціль призначена прислана жертва, тоді управа Червоного Хреста вживає її на загальні цілі. Не висилається допомоги ні до Німеччини ні до Росії, бо ці краї подякували за допомогу.

КАНДИДУЄ.
Ґлен Френк зголосив свою кандидатуру на сенатора зо стейту Висконсин.

ПАТРІЯРХ АСИРІЙЦІВ НЕСТОРІЯНІВ В АМЕРИЦІ

Кораблем Британік прибув у понеділок до Злучених Держав Мар Шімун, 33-літній патріярх асирійської несторіянської церкви. Він вважає себе світським і духовним володарем своєї „нації". Каже, що він є 119 патріярхом несторіянської церкви; що, повстала ще в першім віці по Христі. Хоч патріярхи цієї церкви не жонаті, то Мар Шімун є 23 патріярхом із своєї родини. Ще перед 600 літами був вибраний перший патріярх Шімун. Опісля ця гідність переходила зо стрия на найстаршого братанича. У цей спосіб і Мар Шімун став патріярхом. Він учився в університеті в Кембридж в Англії, опісля був висвячений на патріярха в Курдистані, в Малій Азії. Усіх ассирійців - несторіянців є 250,000 в цілому світі, а з них 70,000 живе в Америці. Вони не мають своєї церкви в Ню Йорку й тому він іде до Ню Бритен, Конн. Літурґія ассирійських несторіянів правиться в старинній арамейській мові, котрою говорили жиди в околиці Єрусалиму в часі Ісуса Христа. Частина несторіянів живе в Індії.

ПЕРШИЙ ВОЕННИЙ БРАНЕЦЬ В АМЕРИЦІ

БОСТОН. — Першим военним бранцем в Америці є Вальтер Курт Райх, бувший член залоги німецького підводного човна, котрий скористав з тог, що англійський корабель, на котрому він був увязнений, підплив по ріці Св. Лаврентія до американського берега, виліз через вікно корабля, й кинувся в воду і дістався на американську територію. Він хвалить американських урядників за їх справедливу поведінку з ним: вони дозволили йому зателефонувати до німецького консуляту, котрий перебрав на себе його оборону як военного бранця.

Фабричний виріб обуви впровадив до Злучених Держав у 1629 році Тома Берґ, який спроваджував шкіри на Мейфлавер.

ЛУИС О. ДОҐЛАС,
бувший директор федерального буджету, що заявився проти кандидатури Рузвелта, на вакаційній ловлі риби зо своїм сином.

У Злучених Державах існує ще 180 індійських племен.

Монети менші як одна пята цаля в промірі були вживані в Індіях більше як 2200 літ тому.

Великий збірник води Лас Ла Ронде в північнім Саскачевані має побережжя 1,500 миль довге.

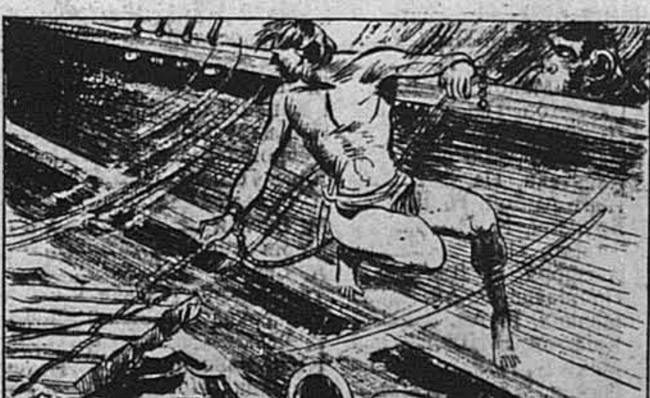
ТАРЗАН, ч. 70. Вирятуваний і знову засуджений на смерть.

Боґду притаївся в потапаючім кораблі аж почув крики Тарзана. Та привязання перемогло в ньому страх.

Він розбив двері Тарзанової каюти і разом оба пірвали ланцюхи. Але важкі звена лишилися на Тарзанових руках та ногах.

На чердаку звязав Тарзан сплав з дощок і пустив його на море. Та перестрашений ґориль не хотів піти з Тарзаном.

„Коли так, то і я останусь тут і вмру разом з тобою" — сказав малпо-чоловік, який ніколи не опустив приятеля в біді.